

HISTORIA

I. Cele konkursu

- Doskonalenie sprawności czytania, pisanie oraz korzystania z informacji.
- Upowszechnianie czytelnictwa i rozwój kompetencji czytelniczych uczniów.
- Rozwijanie humanistycznych zainteresowań uczniów szkół podstawowych.
- Wdrażanie do samokształcenia i podejmowania odpowiedzialności za własny rozwój.
- Stwarzanie uczestnikom konkursu możliwości prezentacji uzdolnień i samorealizacji.

II. Zakres umiejętności

Umiejętności wymagane od uczestników Konkursu Przedmiotowego z Historii wynikają z podstaw programowych dla przedmiotów: **Historia i społeczeństwo** oraz **Historia** dla szkoły podstawowej.

Obejmują one w szczególności:

- sytuowanie zjawisk, wydarzeń i procesów historycznych w czasie i przestrzeni,
- porządkowanie chronologiczne,
- dostrzeganie zmian w funkcjonowaniu społeczeństw oraz związków pomiędzy różnymi dziedzinami życia,
- dostrzeganie ciągłości rozwoju cywilizacyjnego i kulturowego,
- charakteryzowanie zjawisk, wydarzeń i procesów historycznych,
- dostrzeganie i wyjaśnianie związków przyczynowo–skutkowych,
- wyjaśnianie znaczenia wydarzeń dla rozumienia współczesnego świata,
- pozyskiwanie i porównywanie informacji pochodzących z różnych źródeł,
- tworzenie narracji historycznej w oparciu o informacje ze źródeł,
- formułowanie wniosków i ocen.

III. Zakres treści – Stopień I i II

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Historii organizowanego przez Śląskiego Kuratora Oświaty w roku szkolnym 2025/2026 jest zgodny z treściami podstaw programowych dla przedmiotów: **Historia i społeczeństwo** oraz **Historia** dla szkoły podstawowej.

Obejmuje również treści wskazanych pozycji literatury, które stanowią rozszerzenie zakresu konkursu.

1. Cywilizacje starożytne

- tryb życia koczowniczy i osiadły,
- cywilizacje Mezopotamii, Egiptu, Izraela, Grecji i Rzymu,
- systemy sprawowania władzy w Egipcie, Atenach i Rzymie,
- osiągnięcia kultury materialnej i duchowej starożytności,
- narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa.

2. Świat islamski i Bizancjum

- podboje arabskie i ich wpływ na Europę,
- osiągnięcia Bizancjum,
- różnice między chrześcijaństwem wschodnim i zachodnim.

3. Władza, społeczeństwo i kultura średniowiecznej Europy

- państwo Franków,
- rozłam w Kościele w XI w.,
- relacje między cesarstwem a papieżem,
- system lenny i podziały społeczne,
- życie miasta i wsi,
- kultura rycerska, style romański i gotycki,
- rola Kościoła i zakonów w nauce i sztuce.

4. Polska w okresie wczesnopiastowskim

- państwo pierwszych Piastów,
- chrzest Polski i chrystianizacja,
- Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Śmiały,
- dokonania Bolesława Krzywoustego.

5. Polska w okresie rozbicia dzielnicowego

- przyczyny i skutki rozbicia,
- przemiany społeczne i gospodarcze,
- sytuacja międzynarodowa,
- proces zjednoczenia Polski.

6. Polska w XIV–XV w.

- rozwój terytorialny,
- dokonania Kazimierza Wielkiego,
- unia z Litwą,
- związki z Węgry,
- relacje z Krzyżakami,
- monarchia stanowa i przywileje szlacheckie.

7. Wielkie odkrycia geograficzne

- przyczyny i skutki,
- odkrywcy XV–XVI w.

8. Europa w XV–XVI w.

- renesans i jego osiągnięcia,
- reformacja i kontrreformacja.

9. Polska i Litwa w czasach ostatnich Jagiellonów

- polityka wewnętrzna i zagraniczna,
- unia realna,
- demokracja szlachecka,
- gospodarka XVI w.,
- reformacja i renesans w Polsce.

10. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVI–XVII w.

- stosunki wyznaniowe i narodowościowe,
- artykuły henrykowskie i wolna elekcja,
- wojny z Rosją, Szwecją i Turcją,
- powstanie Chmielnickiego, potop szwedzki,
- bitwy XVII w.,
- kultura baroku.

11. Europa w XVII–XVIII w.

- monarchia absolutna we Francji,
- idee i reformy oświeceniowe.

12. Rzeczpospolita w XVIII w.

- kryzys w epoce saskiej,
- pozycja międzynarodowa państwa.

13. Powstanie Stanów Zjednoczonych

- przyczyny i skutki wojny o niepodległość,
- udział Polaków.

14. Wielka rewolucja francuska

- przyczyny i rezultaty,
- Deklaracja praw człowieka i obywatela.

15. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej

- reformy Stanisława Augusta,
- Sejm Wielki i Konstytucja 3 maja,
- konfederacja targowicka,
- polskie oświecenie i klasycyzm.
-

16. Walka o utrzymanie niepodległości

- rozbiory,
- powstanie kościuszkowskie,
- przyczyny upadku Rzeczypospolitej.

17. Epoka napoleońska

- wojny napoleońskie,
- Legiony Polskie,
- Księstwo Warszawskie,
- przemiany w Europie,
- postawy Polaków wobec Napoleona.